

BIBLIOTEKSPLAN FÖR PERSTORPS KOMMUN 2024 – 2027

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Biblioteksplanen – omfattning, uppföljning och utvärdering	4
3 Perstorp – den lilla kommunen med de stora möjligheterna	5
Kommunen	5
Biblioteksverksamheten	5
4 Bibliotekets uppdrag eller Vad är egentligen ett bibliotek?	6
5 De prioriterade målgrupperna	8
Barn och unga.....	8
Personer med funktionsnedsättning.....	8
Nationella minoriteter.....	8
Personer med annat modersmål än svenska	8
6 Bibliotekets utvecklingsområden 2024 – 2027	9
Kort tillbakablick.....	9
Vi tänker framåt – Vår vision: Trygga, självständiga, digitalt kunniga Perstorpsbor	9
De kommunövergripande målen i Perstorp.....	10
Hur vi arbetar utifrån de kommunövergripande målen	10
Barn och unga.....	11
Digital hjälp.....	11
Våra samarbeten	11
Bilagor	13
Styrdokument.....	13
Övriga rapporter och dokument som ligger till grund för Biblioteksplan 2024 – 2027.....	14

1 Inledning

Det dokument du håller i din hand är Perstorps kommuns nya biblioteksplan för 2024 – 2027. Under tiden som har gått sedan den förra biblioteksplanen skrevs (2019) har många omvälvande och oroande saker hänt. Inte minst pandemin satte fokus på hur skört mycket av det vi tar för givet i våra liv faktiskt är, och det är lätt att känna uppgivenhet inför många saker som händer i världen runt om oss.

Biblioteken i Sverige har många olika uppdrag, och i tider av social oro får de en extra stark roll som platser medborgarna alltid tryggt ska kunna vända sig till för korrekt information och hjälp till självhjälp. Den nya biblioteksplanen är också skriven med detta i åtanke. Det är en plan som mycket mer än tidigare har satt biblioteket, dess verksamheter och inte minst dess personal i centrum för medborgarnas behov och möjligheter. Perstorpsborna ska även i framtiden kunna informera sig, förkovra sig, ta del av kultur och få vägledning i digitala frågor i den neutrala och oberoende miljö som biblioteket är. Att komma till biblioteket ska alltid kännas tryggt och välkomnande.

Vi fortsätter att arbeta för att tillsammans skapa möjligheter och positiva upplevelser för alla i Perstorps kommun. Välkomna till Perstorps bibliotek!

2023-11-20

Annica Sankilampi, Kultur- & bibliotekschef

Marie Sjövik, Bibliotekarie

2 Biblioteksplanen – omfattning, uppföljning och utvärdering

Enligt bibliotekslagen ska alla bibliotek i Sverige ha en biblioteksplan. Biblioteksplanen är ett styrdokument som ska godkännas av kommunens politiker och som bibliotekets personal ska kunna använda som vägledning för hur de vill arbeta under de närmaste åren. Det är också ett dokument som i allra högsta grad vänder sig till dig som bor och verkar i Perstorp, ett dokument som handlar om hur ditt bibliotek ska vara för att du och alla andra i kommunen ska kunna ha så stor glädje som möjligt av medierna, lokalerna och aktiviteterna som utgår från bibliotekets verksamheter. Biblioteksplanen är ett levande dokument som ska följas upp och utvärderas kontinuerligt. Bibliotekschefen är ansvarig för att utvärdering och uppföljning görs.

Perstorp ingår sen 2012 i ett delregionalt samarbete med biblioteken i Skåne nordväst, Bibliotek Familjen Helsingborg. Samarbetet ger stöd och kraft åt såväl den dagliga verksamheten som till det övergripande strategiska utvecklingsarbetet.

Det finns även en regional kulturplan för hela Skåne, se bilaga.

3 Perstorp – den lilla kommunen med de stora möjligheterna

Kommunen

Perstorp är en bruksort och Skånes minsta kommun med ca 7400 invånare. I kommunens vision, "Perstorp år 2030", vill man satsa på utbildning, hälsa, bra boendemiljöer, miljömedvetenhet och det nära samtalet mellan politiker och medborgare. Kommunens ledord Service, Engagemang och Bemötande ska prägla alla delar av kommunens verksamhet.

Biblioteksverksamheten

Biblioteken i Perstorp utgörs av folkbiblioteket och skolbibliotek på fyra skolenheter.

Biblioteksverksamheten i Perstorps kommun utgår liksom alla folkbibliotek i Sverige från ett antal nationella, internationella och lokala styrdokument. Folk- och skolbibliotek styrs av bibliotekslagen, SFS 2013:801 som bland annat säger att "varje kommun ska ha folkbibliotek" och att "folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla".

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken "verka för det demokratiska samhällets utveckling" och "främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt". Lagen säger också att utlåningen av litteratur på biblioteken ska vara avgiftsfri, och att det i grundskolan och gymnasieskolan skall finnas skolbibliotek.

Folkbiblioteket i Perstorp har ett centralt läge, mitt i byn. Sedan sommaren 2018 kan biblioteksbesökare över 18 år få möjlighet att besöka bibliotekets entréplan och tidningsrum även under obemannad tid.

Här finns ett brett utbud av tryckta medier som böcker, dagstidningar och tidskrifter. Tack vare samarbetet med övriga bibliotek i Familjen Helsingborg och möjligheten att låna in fjärrlån från andra bibliotek, kan Perstorpsborna lätt få tillgång till mer litteratur än vad som finns i hyllorna på det egna biblioteket. Att fritt kunna låna och ladda ner olika typer av e-medier som böcker och film blir mer och mer populärt.

Biblioteket håller i flera kulturarrangemang, både egna aktiviteter och program i samarbete med andra arrangörer. Det politiska ansvaret för kulturverksamheten, i vilken biblioteket ingår, ligger hos Kultur- och fritidsnämnden.

Skolbibliotek finns på fyra skolor i kommunen och har egen budget. Skolbiblioteken regleras i skollagen som säger att elever ska ha tillgång till skolbibliotek.

4 Bibliotekets uppdrag eller Vad är egentligen ett bibliotek?

Biblioteken i Sverige har inte bara ett utan många uppdrag: vi ska främja läsning och utbildning, verka för demokrati och fri åsiktsbildning, speciellt stötta olika grupper som barn och unga och den som har en funktionsnedsättning. Vi ska aktivt hjälpa till att minska digitala klyftor i samhället. Vi ska också erbjuda spännande och intressanta kulturupplevelser, och kunna tipsa om en bra bok – så klart!

Läsning och litteratur är ett av bibliotekens huvuduppdrag. Vi arbetar alltid för att skapa lust och intresse för läsning och böcker till både barn och vuxna. Att läsa eller lyssna på en bra historia ger både avkoppling och något att tänka på.

Men läsning handlar inte bara om berättelser för nöjes skull, det handlar också om att kunna tolka information och ta del av nyheter och samhällsfrågor. Börjar man läsa tidigt i livet är det mer troligt att man fortsätter att läsa som vuxen. Samhället i stort vinner på att medborgarna har förmågan att ta till sig information och innehållet i texter, men också på att de förhåller sig kritiska till nyheter och information. I tider av desinformation blir läskunnighet och ett källkritiskt förhållningssätt ännu viktigare. Redan nu kan vi se hur olika typer av AI, artificiell intelligens, gör det mycket svårare för individen att tydligt se vad som är skapat av en person eller organisation, eller om det är en digitalt framställd produkt.

Barnkonventionen är en lag som betyder att barn och unga har rätt att vara med och bestämma om det som påverkar dem, till exempel vad vi gör på biblioteket.

I arbetet på biblioteket ska vi aktivt lyfta fram de svenska minoriteterna och deras språk, och vi ska hjälpa den som inte har svenska som modersmål att på olika sätt lättare kunna ta del av det svenska samhället, exempelvis genom att erbjuda litteratur på lättläst svenska.

Att arbeta på ett bibliotek i Sverige på 2020-talet är fantastiskt spännande: roligt, mångsidigt - och ofta utmanande. Bredden i arbetsuppgifterna är stor, särskilt när man jobbar på Skånes minsta folkbibliotek och när personalstyrkan inte är så stor, 4,75 tjänster fördelat på 6 anställda. Vi som jobbar på biblioteket behöver både vara allmänbildade och specialister.

Kulturgarantin och allmänskulturen i Perstorp har egna budgetar som är politiskt tagna. I detta ingår *inte* personalkostnader. Bibliotekets personal är de som jobbar med verksamheterna.

De digitala utmaningarna i samhället syns tydligt hos oss och många behöver fortfarande hjälp även med enklare digitala funktioner. Sverige ska bli världsbäst på digitalitet, men vi ser att i takt med att banker och andra viktiga institutioner inte längre erbjuder personlig hjälp så vänder sig många till biblioteket istället. Många ute i samhället är fortfarande inte så bekväma med digital teknik och dess funktioner vilket bidrar till ohälsa i ett samhälle som idag är uppbyggt kring det digitala.

I en värld där kraven ständigt ökar och där allt ska gå snabbt, blir de vänliga, lättsamma samtalen desto viktigare. Bibliotekets målgrupp är *alla* och vi strävar alltid efter att ge så god service och bra bemötande som möjligt. Kommunens ledord Service, Engagemang och Bemötande har vi alltid med oss i mötet med våra besökare.

Vi vill att biblioteket ska kännas som en varm och trygg plats för alla att besöka, och att bibliotekets arbete tydligt ska spegla Perstorps kommuns övergripande mål. Här nedan kan du läsa vad vi som jobbar på Perstorps bibliotek vill och ska fokusera på och lyfta fram i vårt arbete för kommuninvånarna under perioden 2024 - 2027.

5 De prioriterade målgrupperna

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken speciellt arbeta gentemot fyra prioriterade målgrupper:

Barn och unga

Biblioteken har alltid värnat om barns och ungas läsning och utveckling. De närmaste fyra åren kommer vi på biblioteket att fokusera speciellt på just barn och unga. Du kan läsa mer om hur vi vill jobba med målgruppen under "Bibliotekets utvecklingsområden 2024 – 2027".

Personer med funktionsnedsättning

Tillgänglighet är ett brett begrepp. Det innefattar till exempel tillgänglighet i form av användarvänliga bibliotekslokaler för den som inte ser så bra, eller för någon som har en permobil, men att också erbjuda böcker och andra medier som blir tillgängliga på olika sätt, till exempel genom att vara extra lättlästa, eller genom att man kan lyssna på dem i olika format som DAISY-skivor eller via en app i mobilen. Biblioteket och medierna behöver vara tillgängliga för personer med många olika typer av funktionsnedsättningar.

Bibliotekspersonalen och deras kunnande och personliga hjälp blir speciellt viktig för den här målgruppen.

Nationella minoriteter

Det finns 5 minoritetsspråk i Sverige: finska, jiddisch, meänkieli, romani och samiska. Enligt svensk lag (se bilaga) ska biblioteken arbeta för att lyfta fram de olika minoritetsspråken genom att köpa in och förmedla litteratur på de olika språken, men även öka kunskapen kring de olika minoritetsgrupperna och deras språk genom att erbjuda kulturella aktiviteter och annan information som berättar om de olika grupperna och deras livsförhållanden.

Personer med annat modersmål än svenska

När man kommer som ny till Sverige är utmaningarna många. Man ska lära sig svenska, förstå hur det svenska samhället är uppbyggt och kunna använda många digitala funktioner. På biblioteket kan man få hjälp med material för språkträning som grammatikböcker, språkkurser, eller böcker på lättläst svenska. Man kan få hjälp med enklare frågor kring sådant som gäller det svenska samhället och biblioteket hjälper också till att visa hur man hittar rätt i den digitala djungeln. Man kan även få hjälp att låna in böcker på sitt hemspråk.

6 Bibliotekets utvecklingsområden 2024 – 2027

Kort tillbakablick

När vi skrev vår förra biblioteksplan hösten 2019 hade vi med flera mål för vårt arbete. Några av målen handlade om att förbättra och fördjupa uppdrag som biblioteket alltid har, men vi ville också jobba med andra förändringar. Bland annat ville vi fräscha upp och förbättra bibliotekslokalerna, vi ville kunna erbjuda bättre digital service, utöka kontakterna med olika grupper och föreningar i byn, och stärka samarbetet med Familjens Hus och nå föräldrar med små barn.

Tack vare pengar som vi sökt och fått från Statens kulturråds satsning ”Stärkta bibliotek” och Region Skåne ”Biblioteksutveckling” har vi kunnat uppfylla flera av målen:

Barn- och ungdomsavdelningen har fått nya möbler och ny inredning, vuxenavdelningen har fått en ny funktionell tidskriftshylla, vi har investerat i bättre belysning, nya och bättre datorer och bättre placerade datorplatser. Även barnen kan nu via ”Hublet” använda en surfplatta när de besöker biblioteket. Vi har köpt in en vikkvägg till hörsalen så att rummet kan utnyttjas bättre.

För att kunna jobba mer mot små barn och deras föräldrar sökte vi bidrag till löner för personal som arbetat med projektet ”Bokstart” och även för projektet ”Du & Biblioteket = Hjärta” som bland annat riktade sig till utlandsfödda kvinnor.

För att kunna nå ut bättre även utanför biblioteket köptes bibliotekscykeln ”Hjulia” in.

Bibliotekslokalerna har verkligen fått ett lyft, det är roligt att kunna erbjuda besökarna trevliga utrymmen och det har blivit en bättre arbetsmiljö för personalen. Datorerna används flitigt, och många använder sig av den ”teknikhjälp” som biblioteket erbjuder. Projekten har varit uppskattade av alla som deltagit i dem, det enda som är trist är förstås att de är just – projekt.

Vi tänker framåt – Vår vision: Trygga, självständiga, digitalt kunniga Perstorpsbor
I vår vision ser vi för oss starka, självständiga människor i alla åldrar – barn, unga och vuxna – som oavsett bakgrund och andra omständigheter är trygga i sig själva och som känner att de behärskar sin vardag, den fysiska och den digitala och som känner tilltro till framtiden.

Världsläget i stort präglas av snabba förändringar och ur detta kommer mycket oro. Det är svårare än någonsin att veta vad som kan tänkas hända både i en nära och en mer avlägsen framtid, eller ute i världen och på hemmaplan. Vi ser redan nu att till exempel möjligheterna att söka statliga och regionala bidrag för olika projekt krymper.

Bibliotekens innehåll och uppdrag är, och har alltid varit, starkt knutna till det som händer i omvärlden, och det känns rimligt att tro att *flexibilitet* och *anpassningsbarhet* mer än tidigare kommer att präglade biblioteksverksamhetens arbetssätt i den nära framtiden.

För att kunna arbeta flexibelt och hålla igång alla de olika uppdrag och arbetsområden som biblioteket har, krävs framförallt personal. Genom åren har vi sett att behovet av personal ökar i takt med att uppdraget växer och utökas.

Personal behövs för att planera aktiviteter, marknadsföra dem och för att utföra dem. Många kulturarrangemang genomförs på helger och kvällar vilket innebär att det blir svårt med arbetstiderna när man också ska hålla biblioteket bemannat öppet ett visst antal timmar i veckan. Flera aktiviteter utförs på andra platser än biblioteket, till exempel i Kulturhuset och skolorna, även "Boken kommer"-verksamheten där personal åker ut med bokkassar till den som inte kan ta sig till biblioteket själv. Det krävs därför inte mycket för att arbetsförhållandena ska rubbas. En önskan inför framtiden är att vi får mer personal för att bättre kunna serva invånarna och för en bättre arbetsmiljö.

Vi vill att Perstorpsborna ska känna att biblioteket är deras, att de ska känna stolthet och glädje över en verksamhet som riktar sig direkt till dem och som har deras intressen och välbefinnande i första rummet. För att detta ska bli extra tydligt vill vi under de kommande fyra åren knyta bibliotekets arbete närmare Perstorps fyra kommunövergripande mål. Här nedan kan du se vilka målen är och hur vi vill arbeta i samklang med dem.

De kommunövergripande målen i Perstorp

1. **Goda uppväxtvillkor för barn och unga** – I Perstorp ska årligen fler barn och unga växa upp i trygghet, jämlikhet och möjlighet att förverkliga sin potential
2. **Egenförsörjning och tillväxt** – I Perstorp ska årligen fler invånare ha trygga och utvecklande möjligheter till egenförsörjning
3. **Goda livsmiljöer och levnadsvanor** – I Perstorp ska årligen fler invånare ha hållbara livsmiljöer som bidrar till ökad folkhälsa
4. **Hållbar ekonomisk utveckling** – Perstorps kommunkoncern ska ha en långsiktig hållbar ekonomisk utveckling

Hur vi arbetar utifrån de kommunövergripande målen

Vi har valt tre huvudsakliga områden som vi vill arbeta mer aktivt med och som ligger nära de kommunala målen:

- Barn och unga
- Digital hjälp
- Samarbeten både inom och utanför kommunen

Barn och unga

Barn och unga är en av de prioriterade målgrupperna och den grupp som biblioteket kommer att jobba mest aktivt för under perioden 2024 - 2027. Barnkonventionen genomsyrar allt arbete som biblioteket gör för målgruppen, inte minst som ett led i att barn och unga ska ha en trygg uppväxt. Biblioteket kommer att fokusera mycket på barns och ungas läsning – trygga, glada, nyfikna barn blir sannolikt trygga, glada och nyfikna vuxna.

Vi kommer att arbeta mot alla åldrar, men ha extra fokus på små barn och deras föräldrar. Barnen och ungdomarna ska alltid bemötas av glad, trygg, lyhörd och kunnig personal i välkomnande, trygga och ändamålsenliga lokaler, men vi vill också synas mer på andra ställen där barnen finns för att bättre kunna ta del av deras önskemål och behov.

Digital hjälp

Biblioteket arbetar kontinuerligt med att erbjuda medborgarna möjligheter att utbilda och förkovra sig vilket i förlängningen kan bidra till att de kan förbättra sina möjligheter ute i samhället. "God utbildning för alla" och "Minskad ojämlikhet" är mål 4 och 10 i Agenda 2030. Vi har valt att särskilt ha dessa mål med i de kommande årens arbete på biblioteket. Tillgången till avgiftsfri litteratur, möjligheten att gå till biblioteket även när det är stängt, att kunna låna en dator eller att få hjälp med digitala frågor ger möjlighet för fler att uppgradera sina kunskaper och därmed skapa större förutsättningar för egenförsörjning.

Arbetet med att hjälpa Perstorpsborna att bli självständiga och vana digitala användare fortsätter. Även om man idag ser att till exempel fler äldre och utlandsfödda blivit mer trygga med MIK (Medie- och informationskunnighet) och digitala frågor, så finns det fortfarande många som känner sig osäkra och som behöver personlig hjälp. På sikt kan bättre digital kunskap ge ökad folkhälsa, men under tiden finns det fortfarande ett stort behov av kunnig personal som också måste få möjlighet att hålla sig uppdaterad för att kunna ge den service som efterfrågas.

Vi kommer därför att arbeta ännu mer aktivt med att erbjuda teknikhjälp för att stärka det digitala kunnandet och för att på sikt skapa fler självständiga användare.

Våra samarbeten

Allting hänger ihop: om man har trygga, välmående, utbildade medborgare menar vi att chanserna är större att kommunen och samhället som helhet mår bättre. Om medborgarna mår bra och har förmågan att på olika sätt arbeta för sin försörjning och förkovran så

kommer även ekonomin att bli bättre, både för individen och för kommunen och övriga samhället.

Biblioteket kommer igen i många sammanhang eftersom uppdraget är så brett – och djupt! Uppdraget är egentligen många uppdrag, var och en på sina sätt lika viktiga, svårigheten är att prioritera och ändå "göra allt". Biblioteket och dess personal har alltid som mål att arbeta för individernas och kommunens bästa, därför är våra samarbeten viktiga och värdefulla. Under de närmaste åren vill vi jobba mer med våra samarbetspartners – de lokala, kommunala och regionala.

Biblioteket kommer att vidareutveckla sina samarbeten med andra aktörer i kommunen som BVC, förskolorna, skolorna, fritidsgården, föreningarna med flera. Vi vill samarbeta kring läsprojekt, kulturarrangemang och lovaktiviteter, samtidigt som biblioteket ska erbjuda tillgång till och ett brett utbud av böcker och andra medier, både fysiska och digitala.

Vi vill också arbeta mer mot andra kommunala verksamheter och vi kommer att fördjupa samarbetet med LSS för att med deras hjälp se över lokalerna och medierna och bättre lära oss om deras behov och önskemål. De goda kontakterna med föreningar och studieförbund värnar vi om.

Demokratiuppdraget är starkt förankrat i biblioteksarbetet, och i tider av oro, konflikter och desinformation har biblioteket också fått en större roll dit medborgare ska kunna vända sig till för säker information. Här arbetar vi nära kommunens kundtjänst och kommunens säkerhetschef som samordnar verksamheten rörande kris och beredskap.

Bra och starka samarbeten gör att vi kan hjälpas åt att jobba långsiktigt för medborgarna i ett starkt Perstorp.

Bilagor

Styrdokument

Bibliotekslagen SFS 2013:801

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs_sfs-2013-801/

Skollagen SFS 2010:800 kap 2, §36

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Regional kulturplan för Skåne 2021-2024

https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer/regional-kulturplan-for-skane-2021-2024_final.pdf

Hela människan, hela livet – Region Skånes strategi för kultur och hälsa

https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer/strategi-kultur-och-halsa--2022-2030/strategi_kultur_och_halsa.pdf

Kommunövergripande mål Perstorps kommun

<https://www.perstorp.se/kommunpolitik/malekonomiochverksamhetstyrning/kommunovergripandemal.4.42461a8c16dac7e78392f71.html>

UNESCOS Folkbiblioteksmanifest

<http://u4614432.fsdata.se/wp-content/uploads/2013/08/Folk-och-Skolbibloteksmanifestet-Nr-2-2000.pdf>

FNs Barnkonvention

[Barnkonventionen som svensk lag - Regeringen.se](http://Barnkonventionen_som_svensk_lag_-_Regeringen.se)

<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten>

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2009724-om-nationella-minoriteter-och_sfs-2009-724

Övriga rapporter och dokument som ligger till grund för Biblioteksplan 2024 – 2027

Brisander, Cecilia, 1972-. - Berättelsen om Boken kommer / Cecilia Brisander, Karin Sundström - Regionbibliotek Stockholm, Jenny Lindberg - Högskolan i Borås.. - 2020. - ISBN: 9789187293139

Framgångsfaktorer och utmaningar. - 2023. - ISBN: 9789189748132

Kognitiv tillgänglighet på bibliotek : En kunskapsöversikt / Begripsam.. - 2020. - ISBN: 9789187583445

<https://svenskarnaochinternet.se/app/uploads/2023/10/internetstiftelsen-svenskarna-och-internet-2023.pdf>

Noll27: aktuellt magasin om biblioteksfrågor från Kultur i Väst. - 2016-. - ISSN: 2002-4649

Biblioteksbladet : organ för Sveriges allmänna biblioteksörening (SAB). - 1916-. - ISSN: 1651-5447